

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ЖИТНИ РАСТЕНИЈА” ОД ПРОФ. Д-Р МИТЕ ИЛИЕВСКИ,
ЗЕМЈОДЕЛСКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр. 1302-175/9 од 29.6.2018 година од редовната седница на Наставно-научниот совет на Земјоделски факултет, одржана на 29.6.2018 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Љупчо Михајлов, редовен професор на Земјоделски факултет при Универзитет „Гоце Делчев” – Штип;
- проф. д-р Драгица Спасова, редовен професор на Земјоделски факултет при Универзитет „Гоце Делчев” - Штип

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „Житни растенија” од проф. д-р Мите Илиевски, наменет за студентите на прв циклус студии на Земјоделски факултет при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Земјоделски факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот

Насловот на ракописот е „Житни растенија”, а предметот е со наслов Житни растенија и се слуша во втора академска година (III семестар) како факултетски избран предмет на сите студиски програми на Земјоделски факултет при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, со фонд на часови 2+1+1 со 4 кредити.

Учебникот „Житни растенија” од авторот проф. д-р Мите Илиевски е резултат на заложбата на авторот да обезбеди соодветна и релевантна литература за предметот Житни растенија, а притоа истата да е во согласност со наставната програма по предметот Житни растенија и да ја опфати наставната материја за студиските програми од прв циклус за кои е наменет.

Податоци за обемот на ракописот

Проблематиката што е предмет на обработка во овој ракопис е подготвена на 228 страници во А₄ формат, со проред 1, фонт Arial, големина на букви 11, во 17 тематски поглавја, а содржи 9 табели и 103 слики. Обемот на ракописот по содржина ги задоволува критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев” во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов

Ракописот претставува оригинален труд, кој опфаќа една комплексна и многу значајна проблематика од областа на растителното производство и е прв објавен ракопис со таков наслов, што дополнително го зголемува значењето на трудот. Трудот е напишан на јасен и разбирлив стил со висок квалитет и содржи многу корисни информации за потребите на едукација во областа на растителното производство на житните растенија, не само за студентите од Земјоделскиот факултет, туку и за пошироката јавност, главно вклучувајќи ги лицата кои работат во областа на растителното производство на житни растенија во Република Македонија и пошироко.

Краток опис на содржината: Од содржински аспект, во трудот се опфатени 17 тематски целини (поглавја) и тоа: Вовед; Стопанско значење на житните растенија; Агротехничко значење на житните растенија; Поделба на житните растенија на подгрупи и разлики меѓу нив; Морфолошки и биолошки карактеристики на житните растенија;

Природни услови за производство на житните растенија; Пченица; Јачмен; `Рж; Тритикале; Овес; Пченка; Ориз; Сирак; Просо; Канарска трева; Елда.

Во првото поглавје - *Вовед* е дефиниран предметот Житни растенија како дел од научната дисциплина *Специјално поделство* која ги проучува теоретските основи и ја разработува производната технологија во растителното производство на култивираниите житни растенија за добивање на високи, стабилни, рентабилни и квалитетни производи. Притоа, авторот нагласува дека издвојувањето на овој предмет, пред сè, е од педагошка гледна точка. Во оваа наставна дисциплина, вклучени се сите житни растенија кои имаат исклучителна намена за исхрана на човекот и домашните животни.

Во второто поглавје - *Стопанско значење на житните растенија* авторот се осврнал на значењето на житните растенијата во животот на човекот и на денешната цивилизација, објаснувајќи дека тие имаат многустрана примена, и тоа, за исхраната на луѓето, домашните животни и во преработувачката индустрија. Притоа додал дека во исхраната на луѓето се користи плодот на житните растенија – зрното, за подготвување на леб и низа други прехранбени производи. Улогата на житните растенија во исхраната на домашните животни е исто така многу голема, бидејќи нивните плодови, во голема мера, се користат како многу важни компоненти за производство и подготвување на концентрирана сточна храна. Житните растенија се одгледуваат и за добивање на зелена вегетативна надземна маса, која се користи во исхраната на домашните животни во свежа состојба, како сено (исушена) и како силажа.

Во третото поглавје - *Агротехничко значење на житните растенија* авторот го опишува големото агротехничко значење на житните растенија, особено поради фактот дека тие ја оставаат површината релативно чиста од плевели, незгазена и со одлични физички особини и затоа претставуваат одлични преткултури за голем број на поделелски растенија.

Во четвртото поглавје - *Поделба на житните растенија на подгрупи и разлики меѓу нив* е дадена поделбата на житните растенија, во две подгрупи со претставниците во секоја од нив, како и разликите кои се јавуваат меѓу нив, независно дали се од морфолошко-биолошки аспект или по однос на потребите од условите за одгледување.

Во петтото поглавје - *Морфолошки и биолошки карактеристики на житните растенија* авторот ги опишал заедничките карактеристики на житните растенија.

Во шестото поглавје - *Природни услови за производство на житните растенија* се опишани потребите на житните растенија по однос на топлина, светлина, вода и почва, така што во зависност од потребите кон надворешните услови авторот ја наведува поделеноста во две основни групи и тоа: житни растенија на умерена клима и житни растенија на тропска и суптропска клима. Оваа поделба е направена бидејќи растенијата од овие две групи имаат различни барања кон условите на надворешната средина.

Во следните поглавја (седмото, осмото, деветтото, десеттото и единаесеттото поглавје) авторот монографски ги обработил претставниците од подгрупата на вистински житни растенија и тоа: *пченица, јачмен, `рж, тритикале и овес*.

Во овие поглавја е даден детален осврт и појаснување за стопанското значење, потеклото, географската распространетост, приносните карактеристики, ботаничка припадност, сортимент, морфолошко-биолошки карактеристики, условите за одгледување, употреба на соодветна агротехника, жетва (прибирање), квалитет, складирање и чување на производите добиени од нив.

Од дванаесеттото до последното поглавје авторот, по истиот терк, направил монографска обработка и на претставниците на подгрупата на просовидни житни растенија и тоа: *пченка, ориз, сирак, просо, канарска трева и елда*.

Притоа, за секое житно растение, дал детален осврт и појаснување за стопанското значење, потеклото, географска распространетост, приносни карактеристики, ботаничка припадност, сортимент, морфолошко-биолошки карактеристики, услови за одгледување, употреба на соодветна агротехника, жетва, квалитет, складирање и чување на производите.

На крајот од ракописот, авторот наведува 30 наслови на литература кои се користени при пишувањето на ракописот.

ЗАКЛУЧОК

Од напред изнесеното, Комисијата констатираше дека ракописот со наслов „Житни растенија“, пријавен од авторот проф. д-р Мите Илиевски, е напишан според програмската содржина на предметот за кој е наменет, ги задоволува сите критериумите за објавување и ќе биде од голема корист на студентите за совладување на наставните содржини по истиот.

Ракописот е поткрепен со релевантна примарна научна и стручна литература и од педагошки и научен аспект го поседува нивото соодветно за студенти на I (прв) циклус студии.

Врз основа на напред изнесеното, **Комисијата има за чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Земјоделски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип да го прифати рецензираниот ракопис со наслов „Житни растенија“ од авторот проф. д-р Мите Илиевски и истиот да го одобри за користење како учебник, а воедно и да им предложи на органите на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип негово соодветно издавање.**

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Љупчо Михајлов, редовен професор, с.р.

Д-р Драгица Спасова, редовен професор, с.р.